

**ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 1
IM. STANISŁAWA MIKOŁAJCZYKA W GNIEŹNIE**

EWALUACJA WEWNĘTRZNA

Czy działania szkoły zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne?

Rok szkolny 2013/2014

WSTĘP

Ewaluacja wewnętrzna została przeprowadzona w oparciu o podstawę prawną, którą stanowi Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. z 2009 r. Nr 168 poz. 1324) oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 maja 2013r. zmieniające rozporządzenie w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. z 2013r. poz. 560). W roku szkolnym 2013/2014 ewaluacja dotyczyła bezpośrednio wymagania dotyczącego respektowania norm społecznych w szkole.

Istotnym warunkiem prawidłowego procesu uczenia się jest poczucie bezpieczeństwa. Aktywność intelektualna nierozzerwalnie związana jest ze stanem psychicznej równowagi. Z tej przyczyny niezwykle istotną kwestią wydaje się być poznawanie zasad i rozumienie ich znaczenia, co dla społeczności szkolnej stanowi istotny element rozwoju. Również działania szkoły powinny koncentrować się na zapewnieniu uczniom bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego oraz eliminowaniu zagrożeń i wzmacnianiu właściwych zachowań.

Podczas prac ewaluacyjnych wykorzystano narzędzia badawcze przygotowane przez zespół do spraw ewaluacji. Ankiety, których grupą docelową byli nauczyciele oraz uczniowie, miały charakter anonimowy i podlegały analizie zbiorczej. Przygotowano także formularz wywiadu z dyrektorem Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka w Gnieźnie, Panią Iwoną Ratajczak. Do wywiadu z rodzicami wytypowano określoną liczbę: 12 respondentów. W trakcie prowadzenia zaplanowanych czynności ewaluacyjnych przeprowadzono:

- ankietowanie nauczycieli: łącznie 32 nauczycieli, z czego 2 ankiety odrzucono;
- ankietowanie uczniów: łącznie 89 uczniów. Nie odrzucono żadnej ankiety;
- wywiad z rodzicami: respondenci odpowiedzieli na 5 pytań;

- wywiad z dyrektorem Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka w Gnieźnie. Pani Iwona Ratajczak udzieliła odpowiedzi na 4 pytania;
- analizę wybranej dokumentacji szkolnej.

Projekt ewaluacji sporządziły: Joanna Piechowiak oraz Monika Górecka, natomiast za przeprowadzenie poszczególnych czynności ewaluacji wewnętrznej w roku szkolnym 2013/2014, wraz ze sporządzeniem raportu końcowego, odpowiadały: Joanna Piechowiak, Marzena Idaszak – Wiewióra oraz Marzena Bociek.

Spis treści:

I. Cele i zakres ewaluacji wewnętrznej.

1. Przedmiot badań.
2. Cele ewaluacji wewnętrznej.
3. Kryteria ewaluacji.
4. Pytania kluczowe.

II. Organizacja pracy w obszarach objętych ewaluacją.

1. Metody i narzędzia badawcze wykorzystane przy ewaluacji.
2. Wskazanie źródeł informacji.
3. Dobór próby badawczej.
4. Harmonogram czynności ewaluacyjnych.

III. Prezentacja wyników ewaluacji.

1. Zbiorcze opracowanie ankiet ewaluacyjnych dla nauczycieli i uczniów.
2. Analiza dokumentów szkolnych.
3. Analiza wywiadów.

IV. Wnioski i rekomendacje.

1. Wnioski z badań, czyli wartościowanie działań wynikające ze zgromadzonych informacji.
2. Rekomendacje, czyli propozycje działań, które mogą zmienić stan rzeczy na korzystniejszy.
3. Formy upowszechnienia raportu.

V. Załączniki.

1. Kwestionariusze ankiet dla uczniów i nauczycieli.
2. Kwestionariusz wywiadu.
3. Kwestionariusz wywiadu fokusowego dla rodziców.

I. Cele i zakres ewaluacji wewnętrznej.

1. Przedmiot badań:

- czy działania szkoły zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne?

2. Cele ewaluacji wewnętrznej:

- pozyskiwanie informacji dotyczących stopnia znajomości i przestrzegania norm społecznych w szkole,
- dostarczenie wszystkim uczestnikom życia szkolnego informacji dotyczących skuteczności podjętych działań mających na celu zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego,

- gromadzenie wiadomości dotyczących działań podejmowanych w środowisku szkolnym mających na celu eliminowanie zagrożeń i wzmacnianie pożądanych zachowań oraz wprowadzaniu ich modyfikacji – w przypadku zaistniałej konieczności,
- zdiagnozowanie potrzeb wszystkich podmiotów społeczności szkolnej w zakresie działań profilaktycznych zmierzających do wzmacniania pożądanych zachowań uczniów.

3. Kryteria ewaluacji:

- w szkole prowadzona jest diagnoza zachowań uczniów i zagrożeń zaistniałych w środowisku szkolnym,
- uczniowie znają obowiązujące w szkole normy społeczne,
- w szkole podejmowane są różne działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań uczniów,
- uczestnicy życia szkoły czują się w niej bezpiecznie.

4. Pytania kluczowe:

- jaki jest stopień poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego wśród uczniów?
- czy uczniowie, nauczyciele i rodzice potrafią wymienić działania, które są podejmowane w szkole w celu poprawy bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego wszystkim jej podmiotom?
- jakie są propozycje zmian i modyfikacji działań już funkcjonujących służących poprawie bezpieczeństwa?
- czy uczniowie wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje?
- w jakim stopniu działania szkoły rozwijają u uczniów umiejętność radzenia sobie z własną agresją?

II. Organizacja pracy w obszarach objętych ewaluacją.

1. Metody i narzędzia badawcze wykorzystane przy ewaluacji:

- ankiety rozpowszechnione wśród uczniów i nauczycieli,
- wywiad,
- wywiad fokusowy,
- analiza dokumentacji szkolnej,
- arkusz diagnostyczny porównujący oceny z zachowania uczniów,
- strona internetowa szkoły.

2. Wskazanie źródeł informacji:

- nauczyciele ZSP nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka w Gnieźnie,
- uczniowie ZSP nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka w Gnieźnie,
- informacje pochodzące z wywiadu fokusowego z docelową grupą rodziców,
- informacje pochodzące z wywiadu przeprowadzonego z panią dyrektorką Iwoną Ratajczak,
- analiza dokumentów: dzienniki lekcyjne, dziennik pedagoga szkolnego, protokół rady pedagogicznej.

3. Dobór próby badawczej:

- grupa 12 rodziców uczniów ZSP nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka w Gnieźnie,
- uczniowie ZSP nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka w Gnieźnie uczęszczający do klas: I TMR, II TG, III TR, IV TAK
- nauczyciele ZSP nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka w Gnieźnie,
- dyrektor ZSP nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka.

4. Harmonogram czynności ewaluacyjnych.

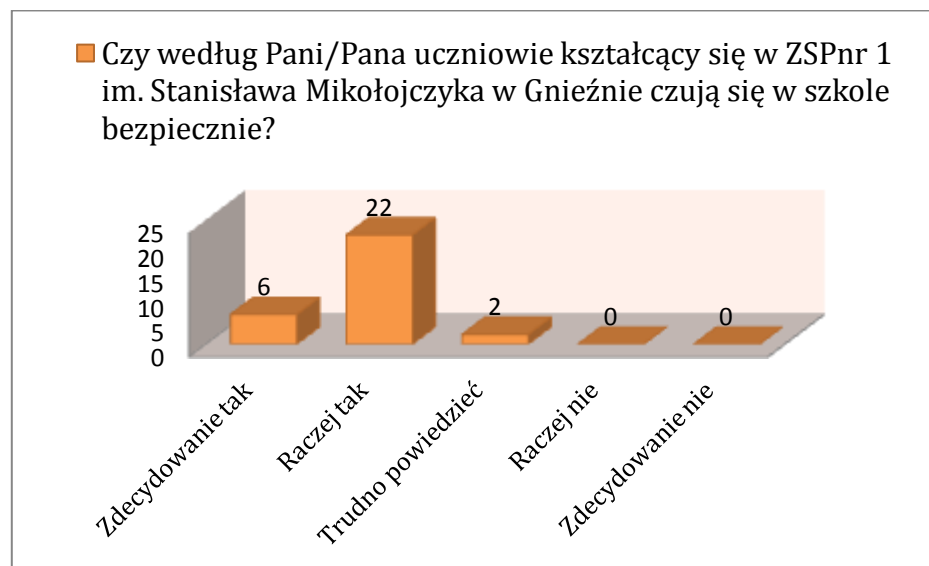
PRZEBIEG CZYNNOSCI:	ZAPLANOWANYCH	CZAS REALIZACJI CZYNNOSCI:	OKREŚLONYCH
Przygotowanie wewnętrznej:	planu ewaluacji	Do 7 listopada 2013r.	
Opracowanie narzędzi badawczych:	niezbędnych metod i	DO 30 stycznia 2014r.	
Zbieranie danych:		Do 1 marca 2014r.	
Analiza danych i wyciągnięcie wniosków:		Do 31 maja 2014r.	
Sporządzenie wewnętrznej:	raportu z ewaluacji	Do 14 czerwca 2014r.	
Rozpowszechnianie raportu:		Do 3 lipca 2014r.	

III. PREZENTACJA WYNIKÓW EWALUACJI.

1. Zbiorcze opracowanie ankiet ewaluacyjnych dla nauczycieli i uczniów.

Ankieta dla nauczycieli składała się łącznie z 9 pytań, z czego 4 spośród nich stanowiły pytania zamknięte, natomiast 5 – były pytaniami półotwartym, stwarzając respondentom możliwość udzielenia swobodnej wypowiedzi. W niektórych pytaniach dopuszczono możliwość wyboru kilku odpowiedzi i wówczas taka adnotacja umieszczona została bezpośrednio pod pytaniem testowym.

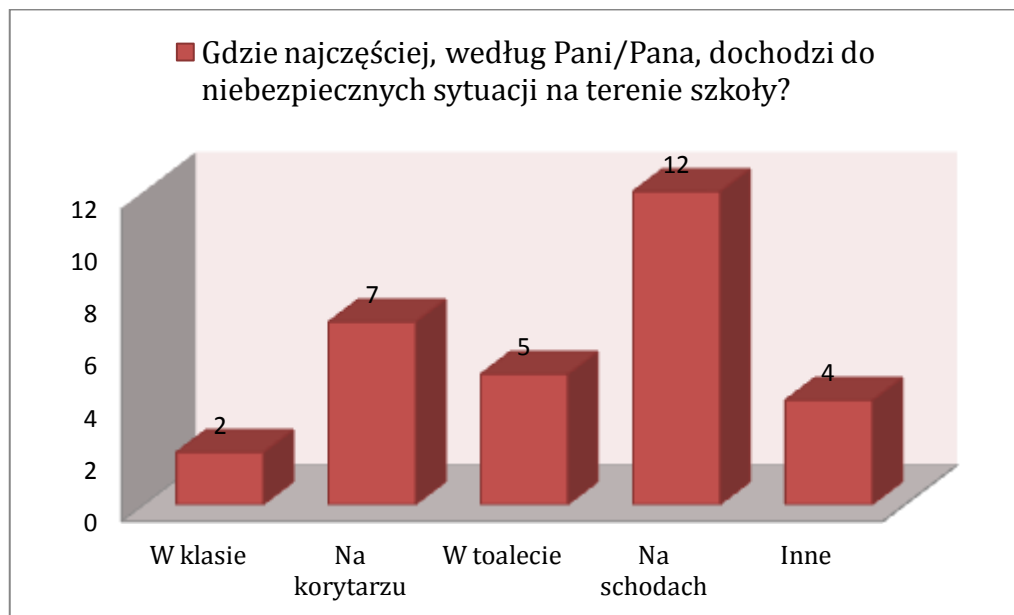
1. Poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole w opinii nauczycieli.

- 22 nauczycieli odpowiedziało, że uczniowie raczej czują się w szkole bezpiecznie.
- 6 ankietowanych nauczycieli stwierdziło, że uczniowie zdecydowanie mają zapewnione poczucie bezpieczeństwa w szkole.

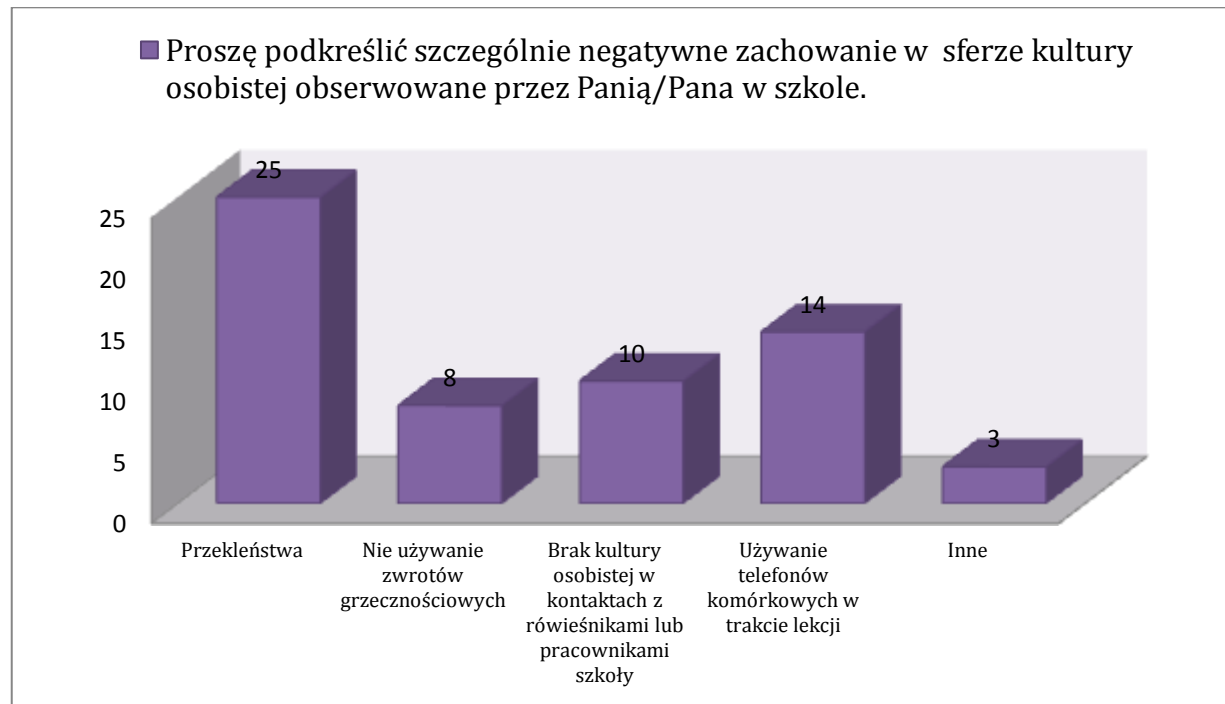
- 2 respondentom trudno powiedzieć czy uczniowie są bezpieczni w naszej szkole.
- Odpowiedź: „raczej nie” lub „zdecydowanie nie” – nie została zaznaczona przez żadnego nauczyciela.

2. Najczęściej wymieniane miejsca na terenie szkoły, w których dochodzi do niebezpiecznych sytuacji.

- 12 nauczycieli stwierdziło, że do niebezpiecznych sytuacji dochodzi na schodach.
- 7 ankietowanych uważa, że na korytarzu.
- Według 5 respondentów - w toalecie.
- 2 respondentów za niebezpieczne miejsce uważa klasę.
- 4 nauczycieli wskazało inne miejsca, w obrębie których dochodzi do niebezpiecznych sytuacji: (na boisku/ w miejscach, w których nie ma nadzoru nauczyciela/ na parkingu/ na ulicy, gdy uczniowie opuszczają teren szkoły/ w parku).

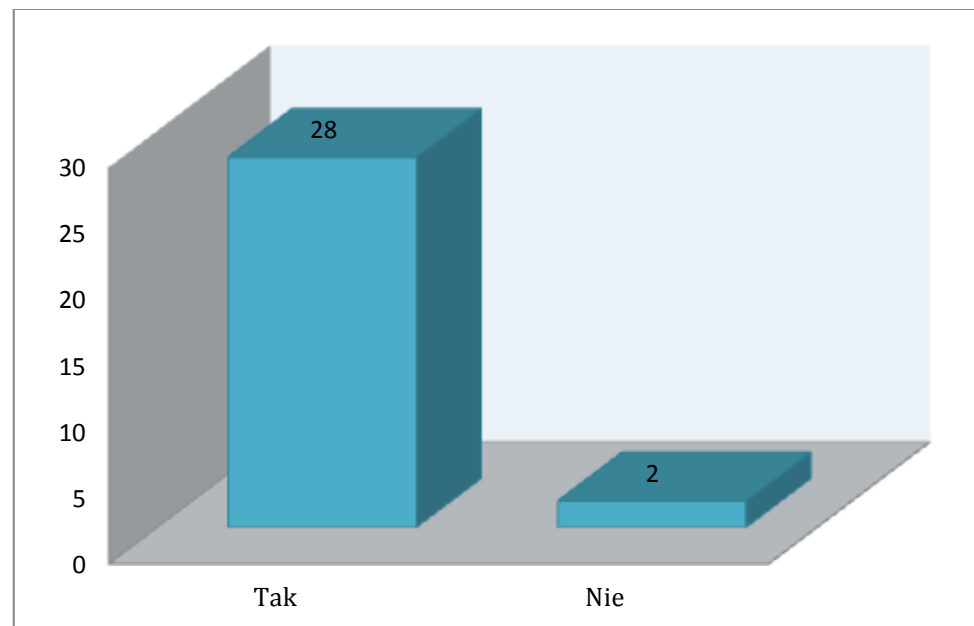
3. Szczególnie negatywne zachowania w sferze kultury osobistej na terenie szkoły.

- Przeważająca liczba nauczycieli uznała, że szczególnie negatywnym zachowaniem w sferze kultury osobistej uczniów jest używanie przez nich przekleństw.
- 14 nauczycieli stwierdziło, że jest nim używanie telefonów komórkowych w trakcie lekcji.
- 10 respondentów zaobserwowało wyraźny brak kultury osobistej uczniów w kontaktach z rówieśnikami lub pracownikami szkoły.
- Dla 8 nauczycieli nie używanie zwrotów grzecznościowych przez uczniów jest najbardziej uwidocznionym ich negatywnym zachowaniem.

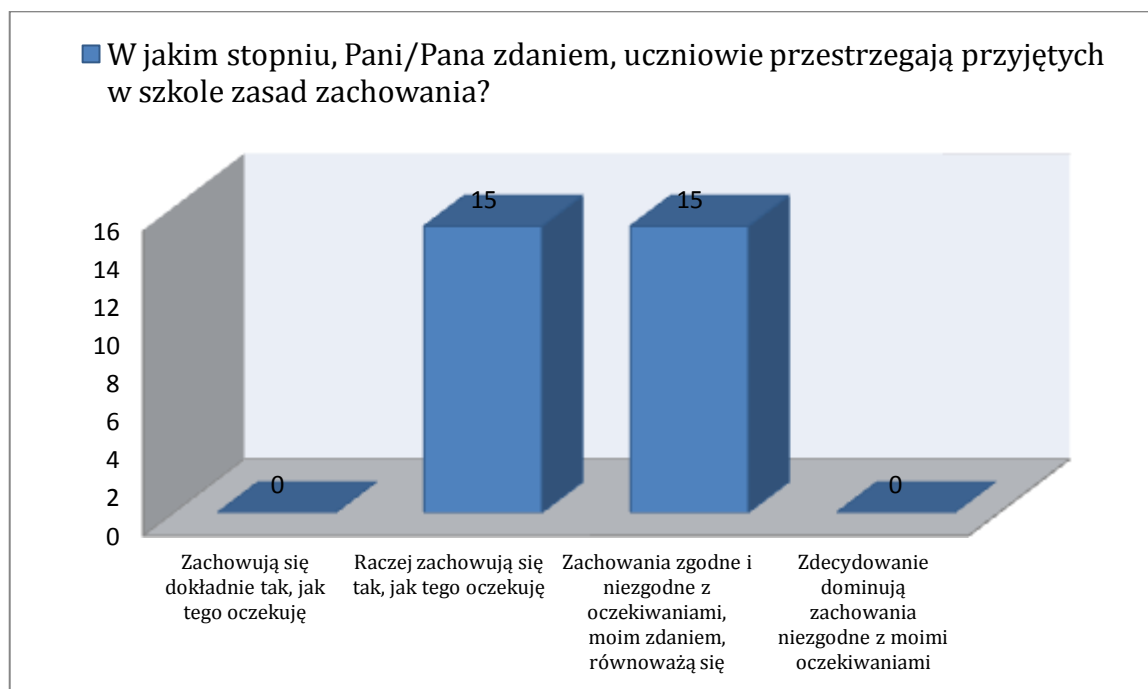
- 3 nauczycieli podało inne negatywne zachowania w sferze kultury osobistej zaobserwowane przez nich na terenie szkoły:
(krzyki na korytarzu/ wychodzenie do sklepów/ uczniowie nie ustępują miejsca nauczycielom przebywając na korytarzu).

4. Czy podejmowane przez nauczyciela działania wychowawcze/profilaktyczne uwzględniają opinię uczniów w sprawie szeroko pojętego bezpieczeństwa?

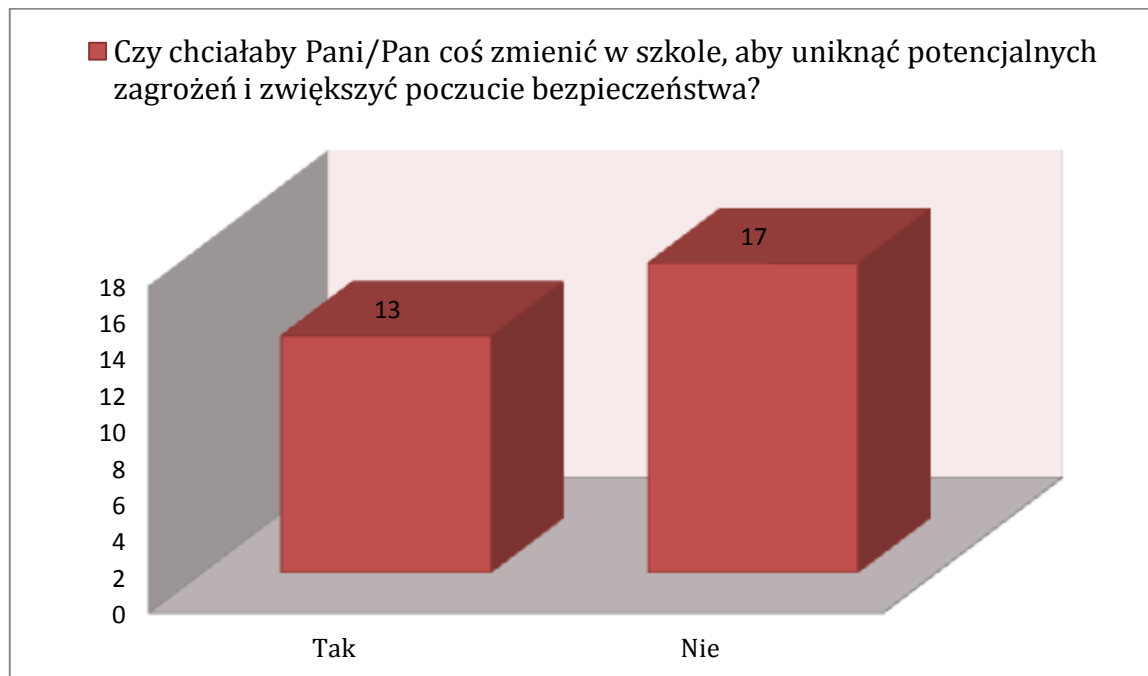
- Większość ankietowanych – 28 – odpowiedziało, że podejmowane przez nauczyciela działania wychowawcze/profilaktyczne uwzględniają opinię uczniów w sprawie szeroko pojętego bezpieczeństwa.
- Według 2 nauczycieli podejmowane przez nich działania wychowawcze/profilaktyczne nie uwzględniają opinii uczniów w kwestiach dotyczących bezpieczeństwa.

5. Stopień przestrzegania przez uczniów przyjętych w szkole zasad zachowania.

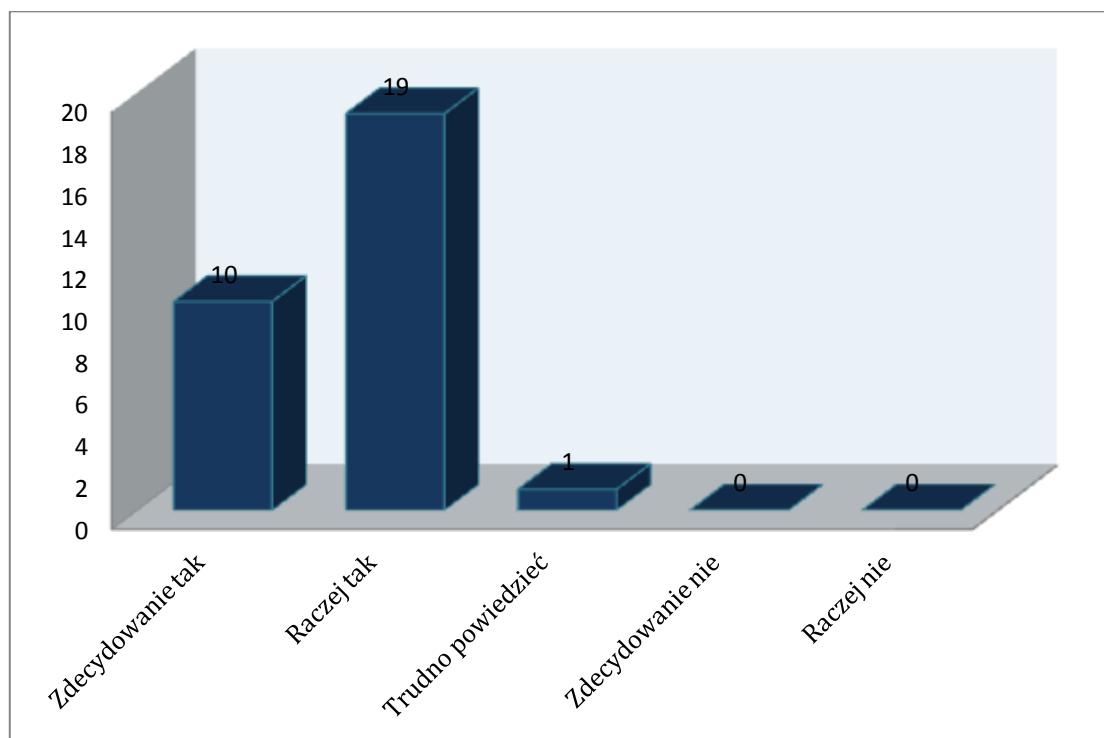
- Według 15 respondentów uczniowie raczej zachowują się tak, jak tego oczekują od nich nauczyciele.
- Taka sama liczebnie grupa ankietowanych odpowiedziała, że ich zdaniem zachowania zgodne i niezgodne uczniów równoważą się z oczekiwaniami nauczyciela.

6. Propozycje nauczycieli dotyczące konieczności wprowadzenia w szkole zmian, które pozwoliłyby uniknąć potencjalnych zagrożeń.

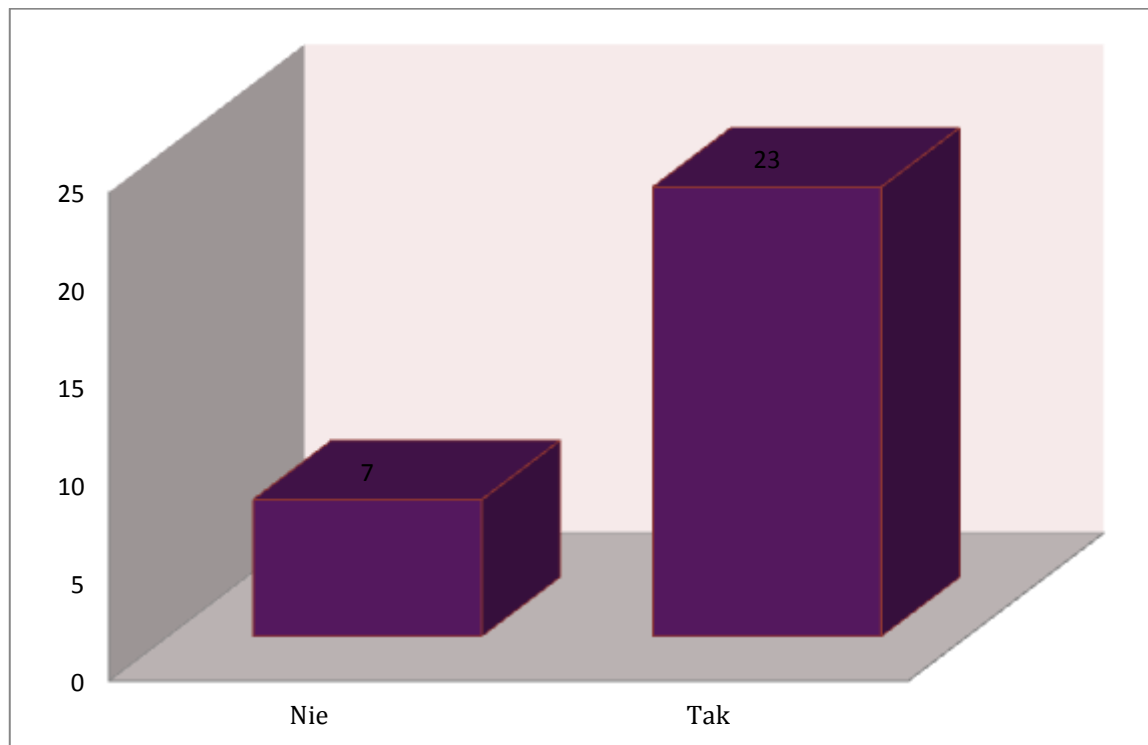
- 17 ankietowanych nie dostrzega konieczności wprowadzenia zmian w szkole w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa.
- 13 ankietowanych zaproponowało wprowadzenie następujących zmian: (filmy i szkolenia dla uczniów/ spotkania terapeutyczne ze specjalistami, w trakcie których będą odbywały się warsztaty na temat bezpieczeństwa w szkole/ uczniowie nie powinni opuszczać szkoły w czasie przerw/ wprowadzić surowsze kary/ określić w sposób jasny zasady dotyczące palenia papierosów przed szkołą przez wszystkie szkoły kształcące się w budynku przy ul. Sobieskiego/ wyznaczyć, gdzie zaczyna się, a gdzie kończy teren szkoły/ prowadzić działania wychowawcze w różnej formie/ uczeń nie powinien być anonimowy).

7. Czy uczniowie znają zasady, których się od nich oczekuje?

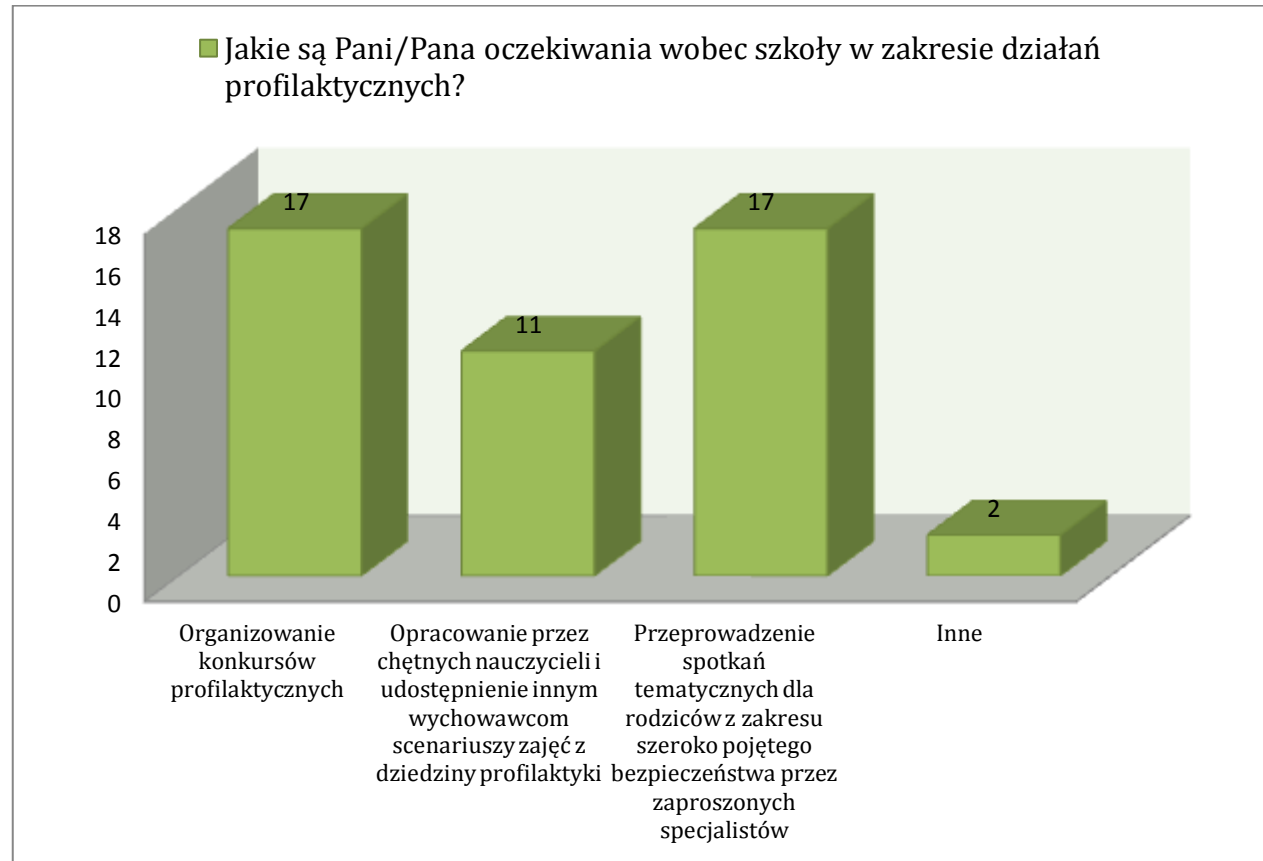
- 19 ankietowanych uważa, że uczniowie raczej znają zasady, których się od nich oczekuje.
- 10 nauczycieli twierdzi, że uczniowie zdecydowanie znają zasady obowiązujące w szkole.
- 1 ankietowany zaznaczył odpowiedź – „trudno powiedzieć”.
- Żaden z respondentów nie zaznaczył odpowiedzi – „zdecydowanie nie” i „raczej nie”.

8. Czy w szkole podejmowane są działania wychowawcze/profilaktyczne, mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmocnienie właściwych zachowań?

- 23 nauczycieli udzieliło twierdzącej odpowiedzi na zadane pytanie ankietowe: (spotkania z wychowawcą/ szkolenia BHP/ pogadanki wychowawcze/ zajęcia profilaktyczne/ monitoring/ praca pedagoga szkolnego/ lekcje wychowawcze/ dyżury nauczycieli/ Punktowy System Oceniania/ prowadzenie zajęć w ramach programu: Kultura Bezpieczeństwa).
- Natomiast 7 nauczycieli udzieliło przeczącej odpowiedzi.

9. Oczekiwania nauczycieli wobec szkoły w zakresie działań profilaktycznych

- 17 nauczycieli podkreśliło konieczność organizowania w szkole konkursów o tematyce profilaktycznej.
- Taka sama liczba nauczycieli uznała, iż przeprowadzenie spotkań tematycznych dla rodziców z zakresu szeroko pojętego

bezpieczeństwa przez zaproszonych specjalistów – spełniłoby ich oczekiwania wobec szkoły w zakresie działań profilaktycznych szkoły.

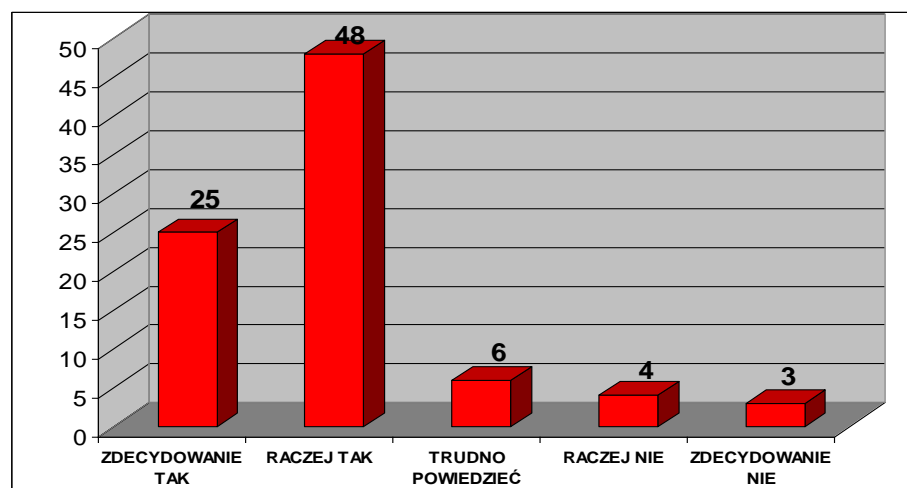
- 11 ankietowanych oczekuje opracowania przez chętnych nauczycieli scenariuszy zajęć z dziedziny profilaktyki.
- 2 respondentów sprecyzowała inne oczekiwania wobec szkoły w zakresie działań profilaktycznych, do których należy zaliczyć: (przeprowadzenie spotkań tematycznych dla uczniów/ zaproszenie specjalistów do poszczególnych klas oraz jednorazowe przeszukanie uczniów przez policjantów pod względem posiadanych narkotyków).

OPRACOWANIE - ANKIETA DLA UCZNIÓW

Ankieta dla uczniów składała się łącznie z 11 pytań, z czego połowę z nich stanowiły pytania półotwarte, a drugą połowę – pytania zamknięte. Żadna ankieta nie została odrzucona ze względu na niekompletność udzielania odpowiedzi. Łącznie poddano analizie 86 ankiet wypełnionych przez uczniów klas biorących udział w badaniach ewaluacji wewnętrznej.

1. Stopień bezpieczeństwa uczniów w szkole.

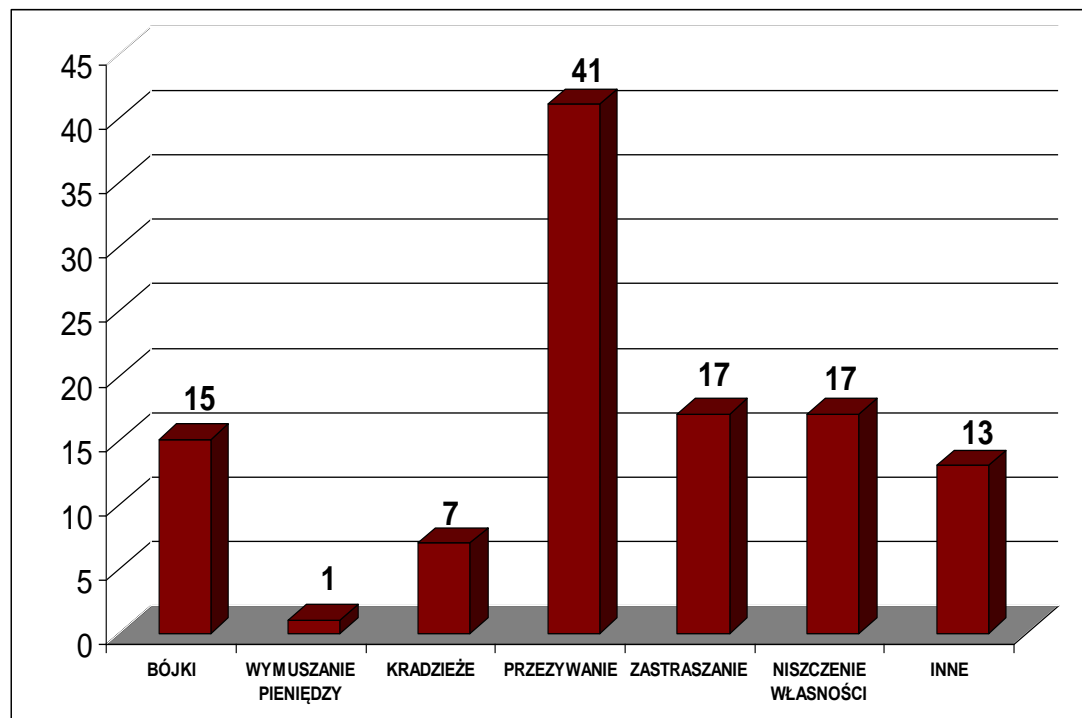
Czy uważasz, że jesteś bezpieczny/bezpieczna w szkole?

- 48 uczniów czuje się raczej bezpiecznie na terenie szkoły.
- 25 ankietowanych uznało teren szkoły za zdecydowanie bezpieczny.
- 6 uczniów udzieliło odpowiedzi: „trudno powiedzieć” na zadane w ankiecie pytanie dotyczące bezpieczeństwa.
- 4 respondentów raczej nie czuje się w szkole bezpiecznie.
- Według opinii 3 uczniów szkoła zdecydowanie nie należy do bezpiecznych miejsc.

2. Sytuacje zagrażające bezpieczeństwu uczniów w szkole.

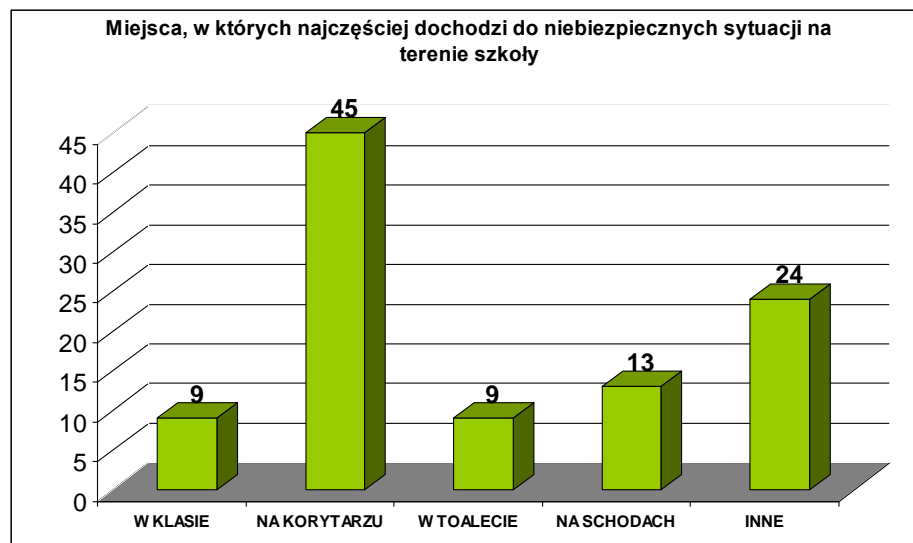
Proszę zaznaczyć którąś z wymienionych niżej sytuacji zagrażających bezpieczeństwu, jeżeli przytrafiła się Tobie na terenie szkoły.

- 41 uczniów zaznaczyło przezywanie jako dominującą formę wpływającą na poczucie bezpieczeństwa.
- 17 ankietowanych przyznało, że w szkole doświadczyli zastraszania.
- 17 ankietowanych uznało niszczenie mienia za sytuację zagrażającą bezpieczeństwu w szkole.
- 15 uczniom przyznało się do uczestniczenia w bójkach na terenie szkoły.
- 7 uczniów zgłosiło kradzieże.

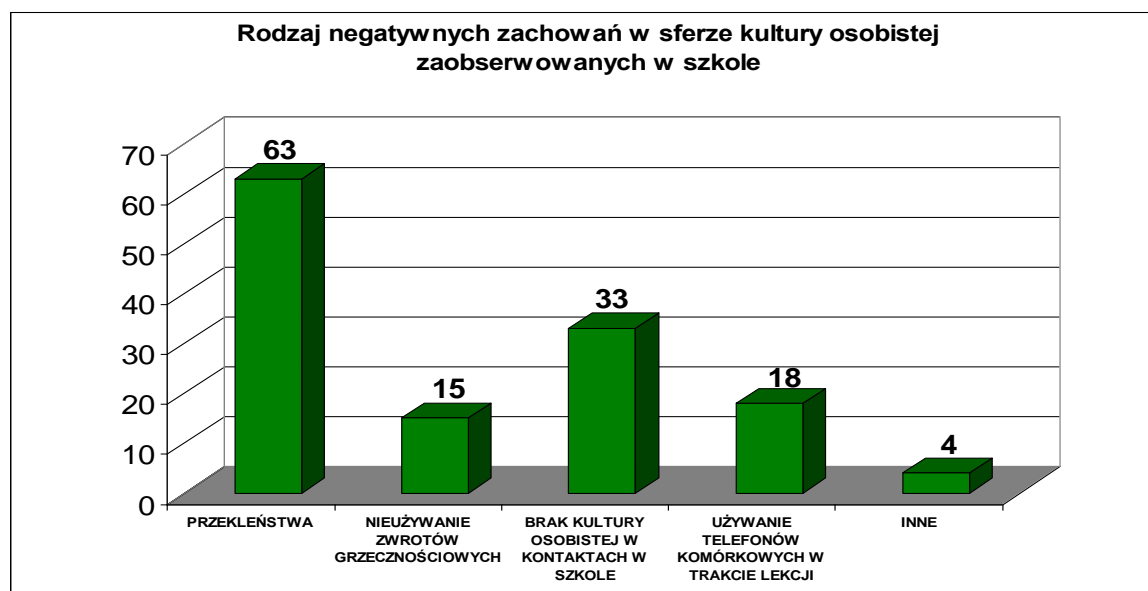
- 1 osoba stała się ofiarą wymuszenia pieniędzy.
- 13 ankietowanych wymieniło inne sytuacje, które przytrafiły się im na terenie szkoły: („zaczepekki” uczniów uczęszczających do klas starszych/ 12 ankietowanych przyznało, że na terenie szkoły nie spotkali się z sytuacją zagrażającą bezpieczeństwu).

3. Gdzie najczęściej dochodzi do niebezpiecznych sytuacji na terenie szkoły?

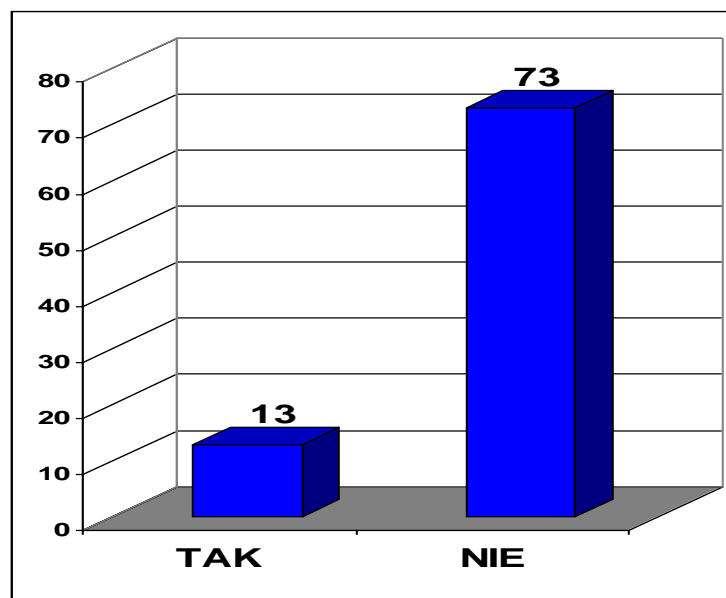
- 45 uczniów twierdzi, że najczęściej do niebezpiecznych sytuacji na terenie szkoły dochodzi na korytarzu.
- 13 respondentów uznało schody za miejsce zagrażające bezpieczeństwu.
- 9 ankietowanych nie czuje się bezpiecznie przebywając w toalecie.
- Również 9 spośród nich odpowiedziało, że w klasie dochodzi do niebezpiecznych sytuacji.
- 25 ankietowanych sprecyzowała inne miejsca na terenie szkoły, w których dochodzi do niebezpiecznych sytuacji: (przed szkołą/ na boisku/ kradzieże w przebieralniach/ w drodze na dworzec/ przed budynkiem szkoły/ w pokoju nauczycielskim/ w windzie/ w szatni).

4. Proszę podkreślić szczególnie negatywne zachowanie w sferze kultury osobistej obserwowane przez Ciebie w szkole.

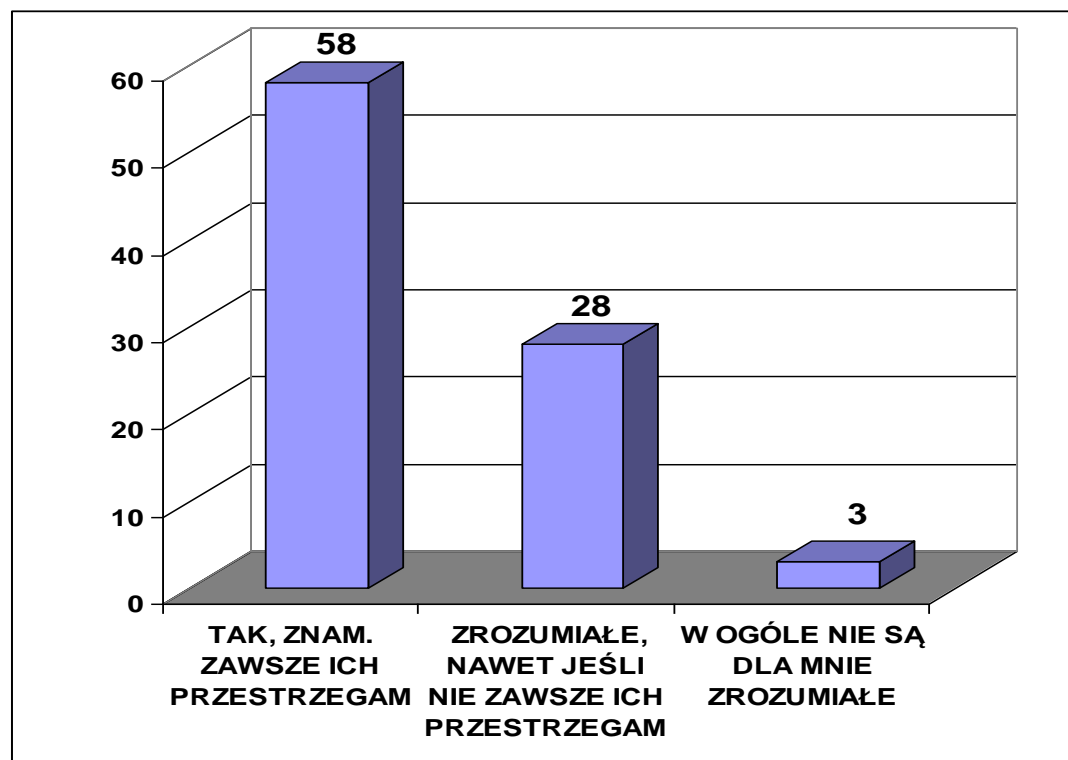
- 63 uczniów stwierdziło, że przekleństwa stanowią najczęściej występujące negatywne zachowanie w sferze kultury osobistej na terenie szkoły.
- 33 ankietowanych podkreśliło brak kultury osobistej w kontaktach w szkole.
- 18 respondentów uznało używanie telefonów komórkowych podczas lekcji za najczęściej występujące negatywne zachowanie uczniów.
- 15 uczniów stwierdziło, że jest nim nie używanie zwrotów grzecznościowych.
- pozostałych 4 ankietowanych podało inne negatywne zachowanie w sferze kultury osobistej, do których należy zaliczyć: (z grzeczności mówi się nauczycielowi: dzień dobry! – a niektórzy spośród nich ignorują ten zwrot i nie odpowiadają/ 3 uczniów nie zauważyło żadnych przejawów negatywnego zachowania).

5. Czy zgłaszałeś/zgłaszałaś propozycję zmian w zakresie działalności wychowawczej lub profilaktycznej szkoły?

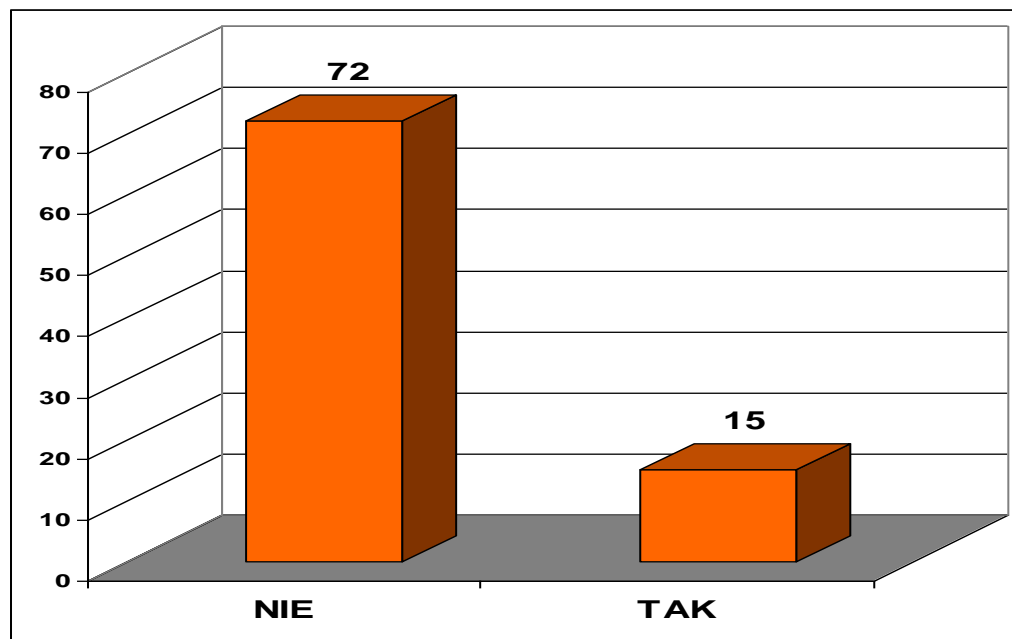
- 73 uczniów nie zaproponowało żadnych zmian w zakresie działalności wychowawczej lub profilaktycznej szkoły.
- Natomiast 13 ankietowanych przyznało, że zgłaszali propozycje zmian w zakresie w/w działalności szkoły.

6. Czy znasz i rozumiesz normy społeczne obowiązujące w szkole?

- 58 spośród wszystkich ankietowanych uczniów deklaruje znajomość zasad właściwego zachowania w szkole.
- Dla 28 ankietowanych obowiązujące zasady właściwego zachowania w szkole są zrozumiałe, nawet jeśli nie zawsze je przestrzegają.
- Natomiast 3 respondentów przyznało, że normy obowiązujące w szkole nie są dla nich w ogóle zrozumiałe.

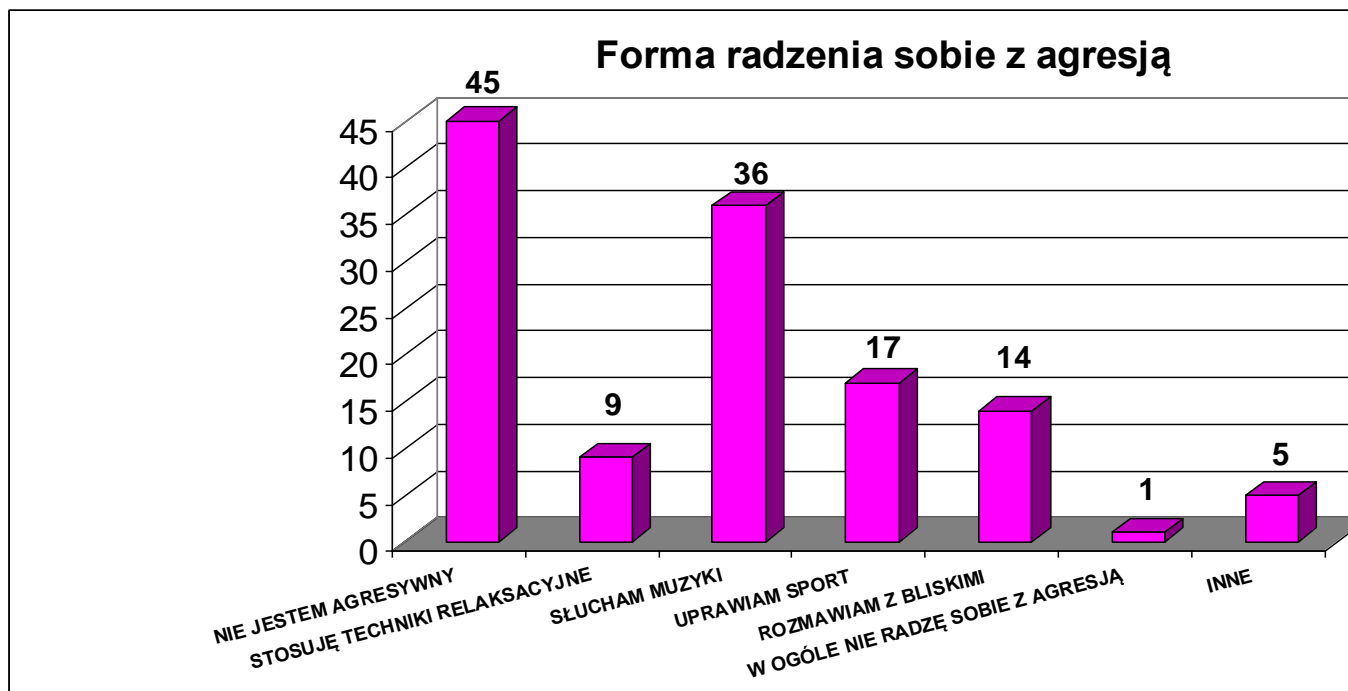
7. Czy jest coś, co chciałbyś/chciałabyś zmienić w szkole, aby uniknąć potencjalnych zagrożeń i zwiększyć poczucie bezpieczeństwa?

- Większość uczniów nie wymieniła żadnej propozycji zmian, która pozwoliłaby na zwiększenie ich bezpieczeństwa w szkole.
- 15 uczniów zaproponowało wprowadzenie następujących zmian, które pozwoliłyby uniknąć potencjalnych zagrożeń na terenie szkoły: (lekcje na temat skutków niebezpiecznego zachowywania się/ palarnia na terenie szkoły/ częste spotkania uczniów szczególnie niebezpiecznych z pedagogiem szkolnym/ działający monitoring/ wzmożone kontrole nauczycieli na korytarzach/ lekcje wychowawcze na temat agresji oraz rozwiązywania konfliktów/ usunięcie z klasy niektórych osób/ muzyka na przerwach/ aby wszyscy się szanowali/ jeżeli nauczyciel sprawdza uczniom zeszyty, to powinien sprawdzać, czy ma on zapisane wszystkie lekcje – a nie zwracać uwagę jedynie na pismo. Wówczas okazuje się, że uczeń, który ma gorszy charakter pisma otrzymuje

zaniżoną ocenę mimo tego, że prowadzi zeszyt w sposób systematyczny, natomiast uczeń, który starannie pisze i ma zaledwie kilka lekcji w zeszycie z całego roku, otrzymuje wyższą ocenę).

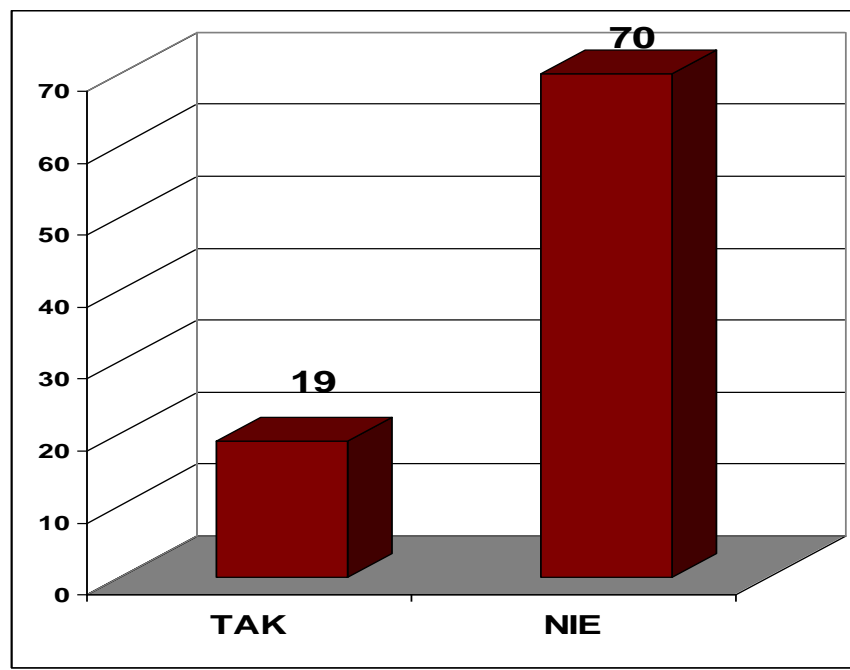
8. W jaki sposób radzisz sobie z agresją? (dopuszcza się zakreślenie kilku odpowiedzi):

- 45 ankietowanych wyznało, że nie ma problemów z agresją.
- Dla 36 uczniów sposobem radzeniem sobie z agresją jest słuchanie muzyki.
- 17 uczniów uprawia sport.
- 14 respondentów rozmowę z bliskimi traktuje jako skuteczny sposób radzenia sobie z agresją.

- 9 uczniów stosuje techniki refleksyjne.
- Jeden uczeń wyznał, że w ogóle nie radzi sobie z agresją.
- 5 ankietowanych wymieniło inne sposoby radzenia sobie z agresją, takie jak: (rozmowa z osobą, która nas zdenerwowała. W przypadku nauczycieli należy posługiwać się silnymi argumentami albo milczeć, jeżeli ich nie posiadamy/ siłownia/ „wyładowuję się” na innych/ udaję, że się nic nie stało).

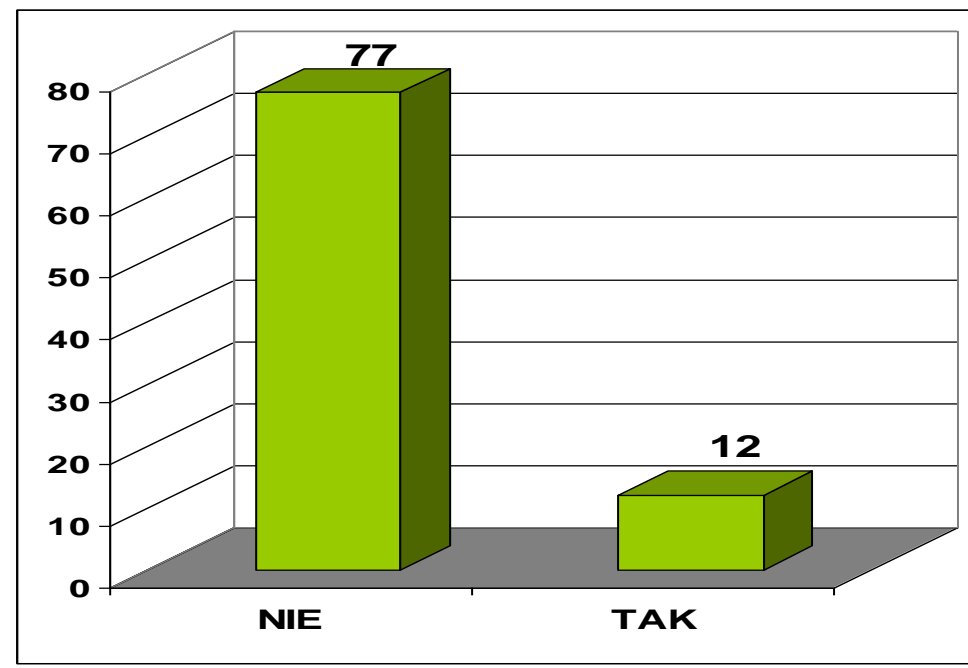
9. Czy na terenie szkoły kiedykolwiek spotkałeś się/spotkałaś się z problemem stosowania przemocy pośredniej, polegającej na izolowaniu Ciebie z grupy rówieśniczej?

- 70 uczniów nie spotkała się z problemem stosowania przemocy pośredniej, polegającej na izolowaniu ich z grupy rówieśniczej.

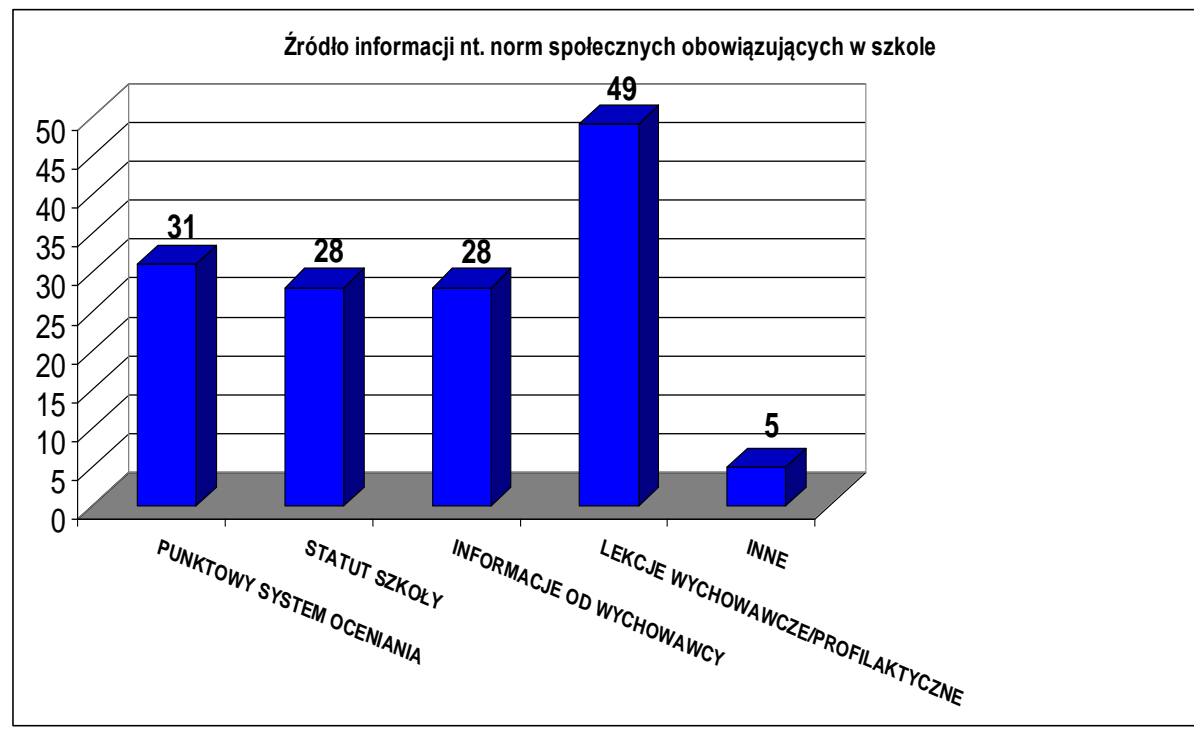
- 19 ankietowanych spotkała się z tą formą przemocy.

10. Czy w szkole podejmowane są działania wychowawcze/profilaktyczne, mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań?

- 77 uczniów odpowiedziało, że nie są podejmowane działania wychowawcze/profilaktyczne w zakresie wzmacniania właściwych zachowań.
- Natomiast tylko 12 ankietowanych zaznaczyła, że w szkole są podejmowane działania mające na celu eliminowanie zagrożeń, takie jak: (lekcje z wychowawcą/ wystawienie oceny nagannej z zachowania/ zakaz wyjazdu na wycieczkę/ rozmowy z wychowawcą/ spotkania z pedagogiem).

11. Z jakich źródeł czerpiesz informacje na temat norm społecznych obowiązujących w szkole? (dopuszcza się zakreślenie kilku odpowiedzi):

- 49 uczniów czerpie informacje na temat norm społecznych z lekcji wychowawczych/profilaktycznych.
- Dla 31 ankietowanych źródłem informacji jest Punktowy System Oceniania.
- 28 uczniów odnajduje niezbędne informacje dotyczące norm społecznych w Statucie Szkoły.
- 28 respondentów przyznało, że istotne informacje przekazał im wychowawca.

- 5 ankietowanych podało, że źródłem informacji są: (Internet).

2. Analiza dokumentów szkolnych

Analiza wybranych dokumentów szkolnych wyraźnie podkreśla, że w szkole zaplanowane są konkretne działania, które powinny zmierzać do zapewnienia uczniom poczucia bezpieczeństwa fizycznego oraz psychicznego. W środowisku szkolnym – zgodnie z informacjami zawartymi w poszczególnych dokumentach – należy organizować inicjatywy o charakterze wychowawczym oraz profilaktycznym, które pozwolą eliminować istniejące zagrożenia oraz wzmacniać pożądane zachowania uczniów.

2a. STATUT SZKOŁY:

- Powyższy dokument informuje, że szkoła zapewnia uczniom poczucie bezpieczeństwa w czasie odbywających się zajęć, a także w trakcie przebywania na terenie szkoły, wykorzystując do tego celu system monitoringu wizyjnego,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka zapewnia bezpieczeństwo poprzez sprawowanie przez nauczycieli opieki w czasie lekcji, imprez i zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły, w trakcie przerw między zaplanowanymi jednostkami edukacyjno – dydaktycznymi, a także w czasie wycieczek oraz różnych zajęć zaplanowanych poza szkołą.
- Statut Szkoły wyraźnie informuje, że zdaniem każdego nauczyciela jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim uczniom.
- Precyzuje również zadania wychowawcy, do których należy bezwzględnie zaliczyć tworzenie dobrze współdziałających zespołów klasowych, uwzględniających zasady tolerancji i poszanowania innych, a także poinformowanie każdego ucznia o warunkach, sposobie i kryteriach oceniania zachowania.
- Zgodnie z informacjami zawartymi w w/w dokumencie wynika, że szczególną opiekę nad uczniami wymagającymi stałej i doraźnej pomocy ze względów rodzinnych, zdrowotnych, osobowościowych lub losowych – dyrektor szkoły powierza szkolnemu pedagogowi.
- W celu zapewnienia uczniom poczucia bezpieczeństwa psychicznego Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Stanisława

Mikołajczyka współpracuje z instytucjami, takimi jak: Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne, poradnie specjalistyczne oraz aktywnie współdziała z innymi organizacjami, które służą pomocą dziecku i rodzinie.

2b. PROGRAM WYCHOWAWCZY :

- Powyższy dokument informuje, że szkoła w swojej pracy wychowawczej powinna zmierzać do rozwoju uczniów w sferze wysokiej kultury osobistej, wyrażanej przez postawę, dbałość o estetykę otoczenia i tolerancję dla „odmiennych poglądów i zachowań”.
- Szkoła powinna zmierzać do tego, by uczniowie potrafili rozwiązywać konflikty drogą negocjacji.
- Program Wychowawczy uwzględnia zapisy dotyczące promocji kultury osobistej, takie jak: dbałość o kulturę słowa i kulturę zachowania w każdych okolicznościach, reagowanie na przejawy niewłaściwych zachowań w zakresie kultury osobistej uczniów, dostrzeganie i podkreślanie postaw godnych naśladowania.
- W/w dokument precyzuje konieczność oceniania zachowań ucznia przez nauczycieli i uczniów z danej klasy, polegające na „rozpoznaniu stopnia respektowania zasad współżycia społecznego i norm etycznych”. Podstawowe kryteria oceny zachowania mówią między innymi o kulturalnym zachowaniu się w szkole i okazywaniu szacunku innym.
- Program Wychowawczy Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka informuje także o karach dla uczniów za zachowania grożące zdrowiu, bezpieczeństwu własnemu i innym, wnoszeniu alkoholu na teren szkoły, przebywanie na terenie szkoły po spożyciu alkoholu lub innych substancji odurzających, za handel narkotykami i ich używanie oraz kradzież.
- Opisywany dokument informuje także o nagradzaniu uczniów, między innymi za wzorową postawę w szkole.
- Program Wychowawczy precyzuje także obowiązki uczniów, do których należy zaliczyć, między innymi dbanie o bezpieczeństwo własne i kolegów, wystrzeganie się szkodliwych nałogów i uzależnień, korzystanie z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych zgodnie z określonymi zasadami.

2c. SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI:

- Dokument podkreśla, że jednym z podstawowych zadań profilaktyki jest zapewnienie uczniom bezpieczeństwa.
- Szkoła pragnie nieść uczniom pomoc, której oczekują, a także wspomagać rodziców w procesie wychowania.
- Profilaktyka ma wspierać zdrowie psychiczne i fizyczne uczniów.
- Profilaktyka jest elementem wychowania, dlatego należy uznać, że jej głównym celem jest wspomaganie ucznia w zdobywaniu właściwie pojętej hierarchii wartości oraz pomoc w realizowaniu własnych pragnień – jednak zawsze pamiętając o konieczności poszanowania drugiego człowieka.
- Zgodnie ze Szkolnym Programem Profilaktyki działania szkoły powinny mieć na celu przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym oraz przemocy.
- W/w dokument określa konkretne zadania szkoły i sposoby ich realizacji (na przykład takie jak: opracowanie procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych i zagrożeniach, zdiagnozowanie miejsc i sytuacji występowania agresji i przemocy w szkole, podpisywanie kontraktu z uczniem w przypadku naruszenia przez niego zasad właściwego zachowania, prowadzenie lekcji wychowawczych zgodnych z w/w tematyką, zorganizowanie spotkań z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji itp.) w celu poprawy bezpieczeństwa w szkole.
- Działania zgodne z wytycznymi Szkolnego Programu Profilaktyki zmierzają do wyposażenia uczniów w umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i podejmowania odpowiedzialnych decyzji, zapewniających zdrowie psychiczne i fizyczne.
- Szkoła powinna być uważana za bezpieczną w opinii wszystkich członków środowiska szkolnego.
- Wytyczne w/w dokumentu koncentrują się przede wszystkim na promowaniu trybu życia zapewniającego zdrowie psychiczne i fizyczne oraz wzmocnieniu takich postaw, które określane są jako społecznie pożądane.
- Szkolny Program Profilaktyki koncentruje się także na wykształceniu u młodzieży postaw asertywności i kształtowanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

3. Analiza wywiadów.

3a.

3b. Wywiad fokusowy z rodzicami.

- Cel: wywiad fokusowy, czyli moderowaną dyskusję z określoną grupą respondentów przeprowadzono po zakończeniu badań ilościowych, w celu poznania poglądów, opinii postaw osób badanych względem określonego przedmiotu badań, zawierającego się w zdaniu pytającym: „czy działania szkoły zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne?”.
- Dobór respondentów: do uczestnictwa w wywiadzie fokusowym zostało zaproszonych łącznie 12 rodziców uczniów kształcących się w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Stanisława Mikołajczyka w Gnieźnie.
- Rola moderatora oraz obserwatora: funkcję moderatora wywiadu pełniła koordynatorka zespołu: Joanna Piechowiak. Obserwatorami były nauczycielki wchodzące w skład zespołu do spraw ewaluacji wewnętrznej w roku szkolnym 2013/2014: Marzena Idaszak – Wiewióra i Marzena Bociek.
- Sposób zbierania materiału badawczego: wszyscy respondenci zostali poinformowani o celu wykorzystania w/w metody badawczej. Rodzice otrzymali także zaproszenie na spotkanie zorganizowane 28.08.2014r. na godzinę 9.00 w sali biblioteki szkolnej w budynku na ul. Sobieskiego 20 z przedstawicielami zespołu do spraw ewaluacji, w celu podziękowania za współpracę i aktywne włączenie się realizację celów ewaluacji wewnętrznej. Respondenci otrzymali wcześniej formularz pytań, co pozwoliło im na przygotowanie odpowiedzi oraz poznanie przydatności tych informacji. W raporcie nie zestawiono cytowanych odpowiedzi z konkretnymi uczestnikami fokusu, co zagwarantowało anonimowość respondentów.

a) Czy uważa Pani, że dziecko czuje się w szkole bezpiecznie? Proszę uzasadnić swoją wypowiedź.

Respondenci uważają, że ich dzieci czują się w szkole bezpiecznie. Swoją opinię uzasadniają faktem informowania rodziców o jakichkolwiek wydarzeniach w szkole, również „tych złych”, które miały miejsce na terenie szkoły. Są przekonani, że dzieci

utrzymują dobry kontakt nie tylko z rówieśnikami, ale także z nauczycielami – jednocześnie mają świadomość, że mogą porozmawiać z nimi o swoich problemach. Poczucie bezpieczeństwa zapewnia także niewielkie prawdopodobieństwo wejścia osób obcych na teren szkoły. Pojawiła się także opinia, że dziecko nie może czuć się do końca bezpiecznie w szkole, gdyż w każdej chwili może wydarzyć się „coś nieprzyjemnego”. Coraz częściej zdarzają się bójkі, co potęguje z całą pewnością fakt, że młodzież znajduje się w wieku dorastania i „nie jest trudno o prowokację”. Zdarza się przemoc fizyczna i psychiczna.

b) W których miejscach, według Pani, może dochodzić (lub dochodzi) na terenie szkoły do sytuacji niebezpiecznych?

Rodzice wymieniają przede wszystkim toaletę oraz boisko szkolne jako miejsca najmniej bezpieczne. Do niebezpiecznych sytuacji, w ich opinii, może dochodzić także w szatni, w miejscach, w których nie sięga zasięg kamer, na przykład na końcach korytarzy. Rodzice wymienili także drogę do szkoły na Skiereszewie oraz te miejsca, w których akurat nie ma nauczyciela (opiekuna), na przykład przed budynkiem szkoły lub w parku. Według opinii respondenta szczególnie niebezpiecznym miejscem jest teren za szkołą, ponieważ w czasie przerw spotykają się uczniowie wszystkich trzech szkół, co zwiększa możliwość zaistnienia niebezpiecznych sytuacji.

c) Czy wie Pani jakie działania, które mają na celu zapobieganie przemocy i agresji, podejmują w szkole nauczyciele?

Proszę je wymienić.

Wśród działań wymienianych przez respondentów należy zaliczyć przede wszystkim lekcje wychowawcze, które powinny dotyczyć problematyki rozwiązywania konfliktów między uczniami w klasie a także tematyki szeroko pojętej przemocy. Rodzice wymieniają również dyżury nauczycieli podczas trwania przerw między lekcjami oraz współpracę z pedagogiem szkolnym. Respondenci zwracają uwagę na częste rozmowy pomiędzy uczniami i nauczycielami. Uwagi dotyczące zachowania ucznia są na bieżąco odnotowywane w dzienniku. Wymieniono także spotkania z psychologiem oraz prowadzenie częstych rozmów z uczniami na temat agresji. Uczniowie są informowani o skutkach agresji włącznie z możliwością obniżenia ich oceny z zachowania.

d) Jakie działania, według Pani, mogą zwiększyć poziom bezpieczeństwa w szkole?

Respondenci wymieniali przede wszystkim takie działania, jak: większa liczba kamer na terenie szkoły. Poziom bezpieczeństwa w szkole mógłby zwiększyć się dzięki zorganizowaniu spotkań z funkcjonariuszami policji oraz aktywnej współpracy z rodzicami. Zaproponowano także identyfikator z imieniem i nazwiskiem ucznia, klasą oraz nazwą szkoły, do której uczęszcza. Respondenci zaproponowali także pogadanki z uczniami na temat konsekwencji prawnych związanych z przemocą oraz wprowadzenie „surowych kar” za konkretne działania, które niszczą poczucie bezpieczeństwa uczniów.

e) Czy Pani dziecko doznało kiedykolwiek na terenie szkoły przemocy fizycznej lub psychicznej? Jeżeli tak, proszę opisać tę sytuację.

Wszyscy respondenci zgodnie przyznali, że ich dzieci nie doznały przemocy fizycznej i psychicznej na terenie szkoły.

IV. Wnioski i rekomendacje.

1. Wnioski: sformułowanie wniosków nastąpiło poprzez odpowiedzi na pytania kluczowe:

- jaki jest stopień poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego wśród uczniów?

Większość uczniów czuje się w szkole raczej bezpiecznie (48 ankietowanych), lub zdecydowanie bezpiecznie (25 respondentów). Jedynie 3 uczniom szkoła nie kojarzy się z takim miejscem. Podobnie tę kwestię postrzegają nauczyciele – zgodnie z opinią większości ankietowanych (22 nauczycieli) uczniowie czują się w szkole raczej bezpiecznie lub zdecydowanie bezpiecznie (6). W/w zdanie podzielają również rodzice – według których ich dzieci nie doznały żadnej formy przemocy fizycznej i psychicznej. Jednak w opinii przedstawiciela społeczności rodziców, na terenie szkoły zdarzają się bójki z udziałem uczniów.

- czy uczniowie, nauczyciele i rodzice potrafią wymienić działania, które są podejmowane w szkole w celu poprawy bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego wszystkim jej podmiotom?

Tylko 12 uczniów wymieniło działania wychowawcze/profilaktyczne, które mają na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań. Odmienne stanowisko zajęli nauczyciele – 23 spośród wszystkich respondentów potrafiło wymienić konkretne działania. Również rodzice nie mieli problemu z wyróżnieniem działań podejmowanych w szkole.

- jakie są propozycje zmian i modyfikacji działań już funkcjonujących służących poprawie bezpieczeństwa?

Jedynie 15 uczniów podało propozycję wprowadzenia zmian służących poprawie bezpieczeństwa. Do najbardziej istotnych należy zaliczyć: lekcje na temat skutków niebezpiecznego zachowywania się, częste spotkania uczniów szczególnie agresywnych z pedagogiem szkolnym, wzmożone kontrole nauczycieli na korytarzach, lekcje wychowawcze na temat agresji oraz rozwiązywania konfliktów, a także muzyka na przerwach. Natomiast w przypadku ankietowanych nauczycieli większość spośród nich nie miała problemu z zapisaniem propozycji zmian (23 ankietowanych). Do najczęściej wymienianych należy zaliczyć: spotkania z wychowawcą, szkolenia BHP, pogadanki wychowawcze, zajęcia profilaktyczne, monitoring, pracę pedagoga szkolnego, dyżury nauczycieli, funkcjonowanie Punktowego Systemu Oceniania oraz prowadzenie zajęć w ramach programu: Kultura Bezpieczeństwa. Rodzice zauważyli także systematyczność w odnotowywaniu uwag o negatywnym zachowaniu dziecka w dzienniku lekcyjnym.

- czy uczniowie wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje?

Większość uczniów deklaruje znajomość zasad obowiązujących w szkole oraz ich przestrzeganie (58 ankietowanych). 28 uczniów nie zawsze przestrzega określonych norm zachowania, chociaż są one dla nich zrozumiałe. Jedynie 3 uczniów wyznało, że obowiązujące w szkole normy nie są dla nich zrozumiałe. Wśród nauczycieli dominuje opinia, iż uczniowie raczej zachowują się tak, jak tego od nich oczekują – tak twierdzi połowa spośród wszystkich ankietowanych. Pozostałe 15 osób twierdzi, że zachowania zgodne i niezgodne z ich oczekiwaniami równoważą się.

- w jakim stopniu działania szkoły rozwijają u uczniów umiejętność radzenia sobie z własną agresją?

Tylko jeden uczeń przyznał, że w ogóle nie radzi sobie z agresją, natomiast 45 zadeklarowało brak problemów z agresywnymi zachowaniami. Ankietowani wykorzystują różne sposoby radzenia sobie z agresją: większość słucha muzyki, uprawia sport lub rozmawia z kimś bliskim na ten temat. 5 osób wykorzystuje techniki relaksacyjne. Jednocześnie najczęściej zaobserwowanym objawem szczególnie negatywnego zachowania się uczniów w szkole są przekleństwa (co zauważa aż 63 uczniów). Podobnego zdania są nauczyciele – większość spośród ankietowanych właśnie przekleństwa uważa za dominujące negatywne zachowanie w sferze kultury osobistej uczniów.

2. Rekomendacje:

VI. Załączniki.

- 1.Kwestionariusze ankiet dla uczniów i nauczycieli.
- 2.Kwestionariusz wywiadu.
- 3.Kwestionariusz wywiadu fokusowego dla rodziców.